

أصول العقيدة (باللغة البشتو)

المكتب التعاوني
للدعوة والإرشاد وتوعية
الجاليات بالزلفي

أصول العقيدة - اللغة البشتو

د عقیدے بنیادی خبرے

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

أصول العقيدة

أعدّه وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

(ح) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
 فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر
 المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي
 أصول العقيدة- الزلفي، ١٤٣٩ هـ
 ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٢٤٣-٠٨-٤
 (النص باللغة البشتو)
 ١- العقيدة الإسلامية أ- العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٤

ديوي ٢٤٠

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٤

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٢٤٣-٠٨-٤

د عقیدے بنیادی خبرے

د توحید پیژندنہ او د توحید قسمونہ

توحید:

هغه کارونه چه الله تعالى پورے خاص وی په هغه کښې الله تعالى ایکی یو گنړل، او د عبادت ټول قسمونه الله تعالى لره خاص کولو ته توحید وئیلے شی . دا هغه لوی کار دے چه الله تعالى پدے حکم کړیدے. الله پاک فرمائی: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ {الاحلاص: ۱} ترجمه: او وایه هغه الله پاک ایکی یو دے. الله پاک فرمائی: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ {الذاریات: ۵۶} ترجمه: اونه دی پیدا کړی ما پیریان او انسانان مکر دے دپاره چه زما بندگی وکړی. الله پاک فرمائی: ﴿وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا﴾ {النساء: ۳۶} ترجمه: او بندگی وکړئ د الله پاک او مه شریکوی د هغه سره هیڅ شے .

توحید په درے قسمه دے (۱) توحید ربوبیت (۲) توحید ألوهیت (۳) توحید أسماء والصفات.

(۱) توحید ربوبیت:

دے کائناتو پہ جوړولو او چلولو کنبې الله پاک
ایکې یو گنړل. چه الله پاک روزی ورکونکې ژوند
ورکونکې دے، او مرگ راوستونکی دے او د الله پاک په
اختیار کنبې د زمکے او د آسمانونو بادشاهی ده. الله پاک
فرمائی: ﴿هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ﴾ {فاطر: ۳} ترجمه: آیا شته دے پیدا
کوونکے سیوا د الله پاک نه چه روزی درکړی تاسو ته د
آسمان او د زمکے نه، نشته حقدار د بندگۍ سیوا د هغه نه
نو څرنګه اړولے کیدیشئ تاسو. الله پاک فرمائی: ﴿تَبَارَكَ
الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ {الملك: ۱}. ترجمه:
خیرونه (فائدے) ورکونکے هغه ذات دے چه په لاس
کنبې ئے بادشاهی ده، او هغه په هر څه باندے قدرت
لرونکے دے. پدے کائناتو کنبې چه څه موجود دی په هر
څه د الله پاک بادشاهی ده، او الله پاک پکنبې خپل واک او
اختیار چلوی څرنګه چه وغواړی. او هرچه ددے نظام په
چلولو کنبې الله پاک یو منل دی، نو پدے خبره یقین کول
ضروري دي چه ددے ټول مخلوق نظام چلولو کنبې الله پاک

ایکے یو دے۔ اللہ پاک فرمائی: ﴿أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ {الأعراف: ۵۴} ترجمہ: خبر شیء چہ اللہ پاک لرہ اختیار د پیدا کولو او حکم کولو دے، برکت ورکونکے دے اللہ پاک، پالونکے د ٲول عالم دے د اللہ تعالیٰ دا قسم تدبیر او تصرفات تمام مخلوق تہ شامل دے۔ ددے قسم توحید نہ انکار خوک ہم نکوی مکر خہ لبر خلق شتہ چہ ظاہراً ئے خو انکار کرے دے لیکن دننہ زرونہ ئے پدے اقرار کوی۔ لکہ خرنکہ چہ اللہ پاک فرمائی: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُلوًا﴾ {النمل: ۱۴} ترجمہ: او انکار اوکرو دوی د معجزاتو نہ او یقین کرے وو پہ ہغے باندے زرونو د دوی د وجے د زیاتی او لوئی نہ۔ صرف پہ توحید ربوبیت باندے اقرار کول اقرار کونکی تہ فائدہ نہ ورکوی خرنکہ چہ مشرکانو تہ پہ توحید ربوبیت باندے اقرار کولو خہ فائدہ ورنکرہ، د هغوی پہ بارہ کنہی اللہ پاک فرمائی: ﴿وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّيَّوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ﴾ {العنکبوت: ۶۱} ترجمہ: او کہ چرے ٲپوس او کرے تہ ددوی نہ چہ چا پیدا کری دی آسمانونہ او زمکہ او د خیل حکم

لاندے کرے ئے دے نمر او سپور رمیٰ خامخا دوی به وائی، الله پاک، پس خه رنگه ارولے شی دوی د حق نه. ۲_ توحید الوهیت: د عبادت ټول قسمونه یواځے د الله تعالیٰ دپاره کول پدے شان چه یو انسان د الله پاک سره په عبادت کښې هیڅ څوک شریک نکړی او نه غیر الله ته نزدیکت حاصل کړی. د توحید دا قسم د ټولونه آهم او لوی دی. د همدے مقصد دپاره الله پاک دا ټول مخلوق پیدا کړے دے لکه څرنګه چه الله پاک فرمائي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ {الذاریات: ۵۶} ترجمه: او نه دی پیدا کړی ما پیریان او انسانان مګر دے دپاره چه زما عبادت وکړی. ټول رسولان الله پاک دے دپاره رالیرلی دی، او کتابونه ئے دے دپاره نازل کړے دي، الله پاک فرمائي: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ {الأنبياء: ۲۵} ترجمه: او نه دی رالیرلی مونږه مخکښې ستا نه هیڅ رسول مګر وحی کوله مونږه هغه ته چه یقیناً نشته حقدار د بندګۍ سیوا زما نه پس بندګۍ خاص کړی ما لره. دا هغه قسم د توحید دے چه کله رسولانو ددے دعوت مشرکانو ته ورکړو نو هغوی انکار وکړو. د هغوی وینا الله

پاک پدے الفاظو رانقل کوی: [قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ] {الأعراف: ٧٠} ترجمہ: اووئیل دوی آیا راغلے ئے تہ مونبر تہ دے دپارہ چہ مونبر بندگی اوکرو د یو اللہ، او پریردو ہغہ کسان چہ بندگی ئے کولہ مشرانو زمونبر۔ د غیر اللہ دپارہ ہیخ قسم عبادت کول جائز ندی، نہ د یو نزدے شوی ملائک دپارہ، او نہ د یو عزتمند نبی رالیلے شوی دپارہ، او نہ د بل یونیک ولی دپارہ، حُکھ چہ عبادت د ہیخ یو مخلوق جائز نہ دے، بلکہ عبادت صرف او صرف اللہ پاک پورے خاص دے۔

(۳) توحید الاسماء والصفات :

ہغہ نومونہ او صفتونہ چہ اللہ پاک د خپل حآن دپارہ ایخودی او ذکر کرے دے او ہغہ نومونہ او صفتونہ چہ د اللہ رسول صلی اللہ علیہ وسلم د اللہ پاک دپارہ بیان کریدی، پدے تولو باندے ایمان لرل۔ دا صفتونہ او نومونہ اللہ پاک لره پہ ہغہ طریقہ ثابتول خرنکہ چہ د ہغہ د شان سرہ لائق دی، بغیر د تحریف (بدلون) نہ، او بغیر د تعطیل (انکار کولو) نہ او بغیر د تکییف (شکل بیانولو) او بغیر د تمثیل

(مثال بيانولو) نه منل. او د مجازی معني په ځای حقيقي معني باندے حمل کول ضروري دي. ((تحريف ديتہ وائي چه بغیر د دليل نه د الله صفتونه او نومونه د خپلے ظاهري معني نه اړول. تعطيل: د الله د ټولو يا بعضو صفتونو نه انکار کول دي. تکيف: د الله د صفتونو کيفيت او طريقه په زړه يا ژبه سره بيانول دي، لکه داسے ووائي، د الله لاس داسے داسے دے. تمثيل: د الله تعالي صفتونه د مخلوق د صفتونو سره مشابه کول، يا دا عقیده ساتل چه دا د مخلوق د صفتونو سره مشابه (يو شان) دي. که کوم بعض نومونه د مخلوق د نومونو سره مشابه وي نو هغه صرف لفظي مشابهت دے، په حقيقت کي دواړو ترمينځ لوي فرق دے، لکه ((رحيم)) الله تعالي ته هم وائي، او د مخلوق په صفت کي هم راغلے دے، خو د الله تعالي رحمت د هغه د شان لائق دے، او د مخلوق رحمت د زړه نرموالي او مهرباني کولو ته وئيلے شي)). دارنگه هر هغه څه نفی کول چه الله پاک د خپل ذات نه نفی کړی وی، يا د هغه رسول صلی الله عليه وسلم د هغه د ذات نه نفی کړی وی. او هغه څيزونه چه د الله پاک او د رسول الله صلی الله عليه وسلم نه ثابتول او نفی کول ئے نه وی نقل شوي،

نو مونږ به هم پڪښي خاموشي اختياره وو، نه به د هغي د ثابتولو كوشش كوؤ او نه به ترے انكار كوؤ.

د اسماء حسنى بعض مثالونه :

الله پاک خپل ځان په (الحی القيوم) باندې نامداره کړې دے. نو په مونږه لازم دی چه ایمان ولرو پدې خبره چه الحی د الله پاک د نومونو نه یو نوم دی، او دارنگه دا خبره هم په مونږه لازمه ده چه ایمان ولرو په هغه صفت چه ددے نوم نه معلومېږي، چه هغه کامل ژوند دی چه مخکښي ورباندې نشتوالی نه وؤ او روستو به ورباندې فناء نه راځي. او دغه رنگه الله پاک خپل ځان په (السمیع) باندې نامداره کړیدے. مونږه به ایمان لرو چه السميع د الله پاک د نومونو نه یو نوم دے او سمع (آوريدل) د الله پاک د صفتونو نه یو صفت دے چه الله پاک آوريدل کوی څرنگه چه د هغه د شان سره لائق وی.

د الله پاک د بعض صفاتو مثالونه. الله پاک فرمائي: ﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ﴾ {المائدة : ٦٤} ترجمه: او وائي

یہودیان لاس د اللہ پاک بند کرے شویدے، (اللہ پاک فرمائی:) بند دے کرپشی لاسونہ د دوی، او لعنت کرے شویدے پہ دوی باندے پہ سبب د هغه چه دوی وویل، بلکه دوارہ لاسونہ د اللہ پاک فراخه دی، خرچ کوی خرنکه چه اوغوری۔ پدے آیت کنہی اللہ پاک خپل خان دپارہ دوه لاسونہ ثابت کړی دی او د هغوي دپارہ ئے دا صفت ثابت کړے دے چه فراخه خرچه کونکی دی۔ نو په مونږ لازم دی چه ایمان ولرو چه د اللہ پاک دپارہ دوه لاسونہ دی په ورکړه او نعمتونو باندے فراخه دی۔ لیکن په زړه کنہی به د هغه تصویر نه جوړه وؤ او نه به په ژبه پکښې خبرے کوؤ چه په داسے داسے طریقه دی، او نه به د مخلوق د لاسونو سره تشبیه وړکوؤ، ځکه چه اللہ پاک فرمائی: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ {الشورى: ۱۱} ترجمه: د هغه پشان هیڅ نیشته او هغه هر څه اوری هر څه وینی۔ ددے قسم توحید خلاصه داده چه په مونږه لازم دی چه اللہ پاک لره به هغه څه ثابتوؤ چه د خپل خان دپارہ ئے ثابت کړی وی، یا رسول الله صلى الله عليه وسلم ورله بیان کړی وی۔ او هر هغه څه به د اللہ پاک د ذات نه نفی کوؤ چه اللہ پاک

د خپل ذات نه نفی کړی وی، او یا رسول الله صلی الله علیه وسلم ترے نفی کړی وی، دا اصول په ټولو اسماء او صفات کښې چلیږي. یعني بغیر د تحریف (بدلولو) نه، بغیر د تمثیل (مثال بیانولو) نه، بغیر د تکیف (شکل بیانولو) نه او بغیر د تعطیل (د معنی نه انکار کولو) نه ټول اسماء او صفات د الله پاک منل.

د کلمه توحید لا اله الا الله معنی

لا اله الا الله : دا د دین بنیاد دے. په دین اسلام کښې ددے اوجت مقام دے. دا اول رکن دی د ارکانو د اسلام نه، او اوچته څانګه ده د څانګو د ایمان نه، تر هغه عملونه نه قبلېږي تر څو چه پدے کلمه اقرار ونکړي، او په معنی ئے ځان پوهه نکړي، او ددے د تقاضا مطابق عمل ونکړي. د توحید د کلمے صحیح معنی اختیارولو نه علاوه خلاصی نشته چه هغه دا ده (لا معبود حق الا الله) د الله پاک نه علاوه هیڅ معبود (حقدار د عبادت) په حقه نشته. دا معنی تقاضا کوی چه د یو الله عبادت به کولې شي او د غیر الله هر قسم عبادت به پرېښودلې شي. او ددے داسے معنی کول ښکاره خطائې ده چه د الله نه علاوه بل خالق

نشتہ دے، د اللہ نہ علاوہ بل پہ موجودولو باندے قادر نشتہ دے، یا د اللہ نہ علاوہ بل حقیقی موجود نشتہ دے۔ پدے معنو کنبی توحید ربوبیت خوشته لیکن توحید ألوهیت پکنبی نشتہ، او ددے کلمے اصل خوش توحید ألوهیت دے۔

د توحید د کلمی ارکان :

ددے کلمے دوہ رکنہ دی، (۱) نفی: (لا اله)، دا کلمہ د هر خیز نه د ألوهیت نفی کوی۔ یعنی هیخ (حق) معبود نشتہ۔

(۲) اثبات: (الا الله)، دا کلمہ د یو الله تعالی ألوهیت (معبود کیدل) ثابتوی۔ حکه چه د الله پاک نه علاوہ د بل چا بندگی ونکرے شی، او نه د بندگی خه حصه د غیر الله دپاره وکرے شی۔ چا چه پدے کلمه اقرار وکړو، او ددے په معنی ئه ځان پوهه کړو، او ددے په تقاضا ئه عمل وکړو چه د شرک نفی کول او د توحید ثابتول دي، ددے د تقاضا مطابق د مضبوط یقین سره ئه عمل وکړو دا رشتینی مسلمان دے۔ او چا چه په دے کلمه عمل وکړو بغیر د عقیدے او یقین نه، نو دا منافق دے، او چا چه ددے خلاف عمل وکړو یعنی

شرک ئے وکړو، نو دا مشرک او کافر دے اگر که په ژبه
باندے د توحید کلمه وائی

د کلمه توحید: لا اله الا الله: فضیلت

د توحید د کلمے ډیر فضائل او فوائد راغلی دی، بعض د هغه
نه دادی: (۱) موحد انسان چه د گناهونو د وجے نه د جهنم
مستحق شوی وی، کلمه دا توحید د هغه او د جهنم مینځ
کښې د همیشوالی نه مانع جوړیږی، نبی اکرم صلی الله علیه
واله وسلم فرمایلی دی: «يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي
قَلْبِهِ وَزُنْ شَعِيرَةٌ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي
قَلْبِهِ وَزُنْ بُرَّةٌ مِنْ خَيْرٍ، وَيَخْرُجُ مِنَ النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِي
قَلْبِهِ وَزُنْ ذَرَّةٌ مِنْ خَيْرٍ» متفق علیه [۱۹۳/۴۴] ترجمه: د اور نه
به راوځی چا چه لا اله الا الله ووئیلی وی او د هغه په زړه
کښې ئے د ورېشے د دانے په اندازه خیر (ایمان) وی. او د اور
نه به راوځی چا چه لا اله الا الله ووئیلی وی او د هغه په زړه
کښې د غنم د دانے په اندازه خیر (ایمان) وی، او د اور نه به
راوځی چا چه لا اله الا الله ووئیلی وی او د هغه په زړه کښې
د یوے ذرے په اندازه خیر (ایمان) وی. (۲) انسانان او پیریان
د توحید په خاطر پیدا شوی دی، الله پاک فرمائی: «وَمَا خَلَقْتُ

الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» الذاریات: ۶۵ ترجمہ: مانی پیدا کرپی پیریان اوانسانان مگر ددے دپاره چه زما بندگی وکری. د یعبدون معنی ده، یُوحِدون. یعنی زما توحید و منی، او ما په بندگی سره یوازی کری.

(۳) د کلمه توحید دپاره الله پاک رسولان رالیرلی دی، او کتابونه ئے نازل کری دی، الله پاک فرمائی: «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ» الانبیاء (۲۵). ترجمہ: اوندے لیرلے مونږ مخکښې ستانه هیڅ یو رسول مگر وحی کوله مونږ هغه ته چه یقیناً نشته حقدار د بندگی سیوا زما نه پس مالره بندگی خاص کری.

(۴) د ټولو رسولانو دعوت ددے کلمے نه شروع شویدے، د رسولانو اول دعوت هم دا کلمه ده، هر یو رسول به خپل قوم ته وئیل: «يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ» الاعراف: ۵۹ ترجمه: اے قومه څما! بندگی خاص کری الله پاک لره، نشته تاسو لره څوک معبود سیوا د هغه نه.

د کلمہ توحید لا الہ الا اللہ شرطونه :

لا الہ الا اللہ دپارہ اُوہ (۷) شرطونه دی، ددے اقرار تر هغه وخت پورے نہ صحیح کیری تر خو چہ یو بندہ دغه تول پورہ نکری، او د هغه اہتمام ونکری بغیر د ماتولو د خہ شی د هغی نہ.

(۱) العلم: خان پوهہ کول د کلمے پہ اول جزء نفی (لا الہ) او دویم جزء اثبات (الا اللہ) باندے، او ددے وجے نہ کوم عمل چہ لازم وی د هغه علم ہم لازم وی. کله چہ بندہ پدے پوهہ شی چہ اللہ پاک یواخی حق معبود دے، او د غیر اللہ بندگی باطلہ ده نو دے عالم شو پہ صحیح معنی ددے کلمے باندے پہ حقہ سرہ اللہ پاک فرمائی: «فَاعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» محمد: ۱۹. ترجمہ: پس پوهہ شہ چہ یقیناً نشته حقدار د بندگی سیوا د اللہ تعالیٰ نہ. عن عثمان رضی اللہ عنہ عن النبی کریم صلی اللہ علیہ والہ وسلم قال: «مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ» (مسلم: ۲۶) ترجمہ: عثمان رضی اللہ عنہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ روایت کوی چہ هغه فرمائی دی خو کہ چہ وفات شو او پدے خبرہ پوهیدو (یقین کونکی وو) چہ (لا الہ الا اللہ) یعنی نشته حقدار د بندگی

سیوا د الله پاک نه، نو جنت ته به داخلېږی. (۲) یقین: ددے مطلب دادے چه د کلمے الفاظ پداسے طریقه ووئیلی شی چه زړه ئے د یقین او اطمینان نه ډک وی، د انسانانو او پیریانو شیطانانو د وسوسو نه ئے زړه پاک وی، ددے کلمے په معنی او مقصد باندے مضبوط یقین لری، ورسره دا کلمه ادا کړی لکه څرنګه چه الله پاک فرمائی: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَزْتَابُوا» الحجرات: ۱۵ ترجمه: یقیناً مؤمنان هغه کسان دی چه ایمان ئے راوړیدے په الله پاک، او په رسول د هغه باندے، بیا ئے هیڅ شک ندے کړے. وعن ابی هريرة رضى الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: « أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا عَبْدٌ غَيْرَ شَاكٍّ فِيهِمَا إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ » [مسلم ۲۷] ترجمه: د ابوهريره رضى الله عنه نه روايت دے چه یقیناً رسول الله صلى الله عليه واله وسلم وفرمايل: «زه گواهی کوم چه نشته حقدار د بندګۍ سیوا د الله پاک نه، او زه د الله حق رسول یم». د الله سره نه میل او پری یو بنده پدے دواړو گواهیو باندے په داسے حال کي چه هیڅ قسم شک ئے پکښې نه وي کړے مګر جنت ته به داخل شی.

(۳) القبول: یعنی د کلمہ توحید تقاضا زرہ او ژبے سرہ قبلول او د شارع د طرفہ د راغلی خبرو تصدیق کول او کومه خبرہ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ والہ وسلم نہ صحیح ثابتہ شی پہ هغه پوره طریقے سرہ ایمان راوړل. اللہ پاک فرمائی: «آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ» البقرة: ۲۸۵ ترجمہ: ایمان راوړیدے رسول اللہ صلی اللہ علیہ والہ وسلم پہ هغه څه چہ نازل کړے شویدی هغه ته د طرفہ د رب د هغه نه او مومنانو هم، ټولو ایمان راوړے په اللہ پاک او په ملائکو د هغه او کتابونو د هغه او رسولانو د هغه او (وائی دوی) جدائی نه کوو (په ایمان راوړلو کښې) په مینځ د هیچا کښې د رسولانونه او وائی دوی واوړیدلو مونږ او تابعداری کوو مونږ، غواړو بڅنه ستانه اے ربه ځمونږه ! او تا ته دی درگړځیدل د ټولو ددے کلمے انکار او نه قبلولو کښې هغه څوک داخل دی چہ د شریعت په بعض احکامو باندے اعتراضونه کوی او یائے رد کوی څرنګه چہ بعض خلق د غلا او زنا په حدودو اعتراض کوی، دیو نه زیاتے ښځے

کول، او د میراث په احکامو اعتراض کوی او داسے نور احکام واخله. الله پاک فرمائی: «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ» [الاحزاب: ۳۶]. ترجمه: او ندی مناسب مؤمن سړی او مومنه ښځه لره کله چه فیصله وکړی الله پاک او رسول د هغه د یو څیز، چه وی دے دوی لره اختیار د دوی په کار کښې، او چا چه خلاف وکړو د حکم د الله پاک او د رسول د هغه نه نو یقیناً گمراه شو په گمراهی ښکاره سره.

(۴) الانقیاد: ددے کلمے مقصد ته غاړه ایښودل او ځان سپارل دی. لا اله الا الله چه په کومو خبرو دلالت کوی هغه ته ځان تابع کول. د انقیاد او قبول ترمینځ فرق دا دے. چه ددے کلمے د معنی او مفهوم د صحیح والی اقرار په ژبه باندے کولو ته قبول وائی، او انقیاد دیته وائی چه عمل کښې ددے کلمے تابع شی. نو کله چه یو تن ته د (لا اله الا الله) معنی معلومه شوه او ده د زړه په یقین سره قبوله کړه لیکن په عمل کښې ئے ددے اطاعت ونکړو او خپل سر ئے ورته ښکته نه کړو او خپل ځان ئے ورته پوره طریقے سره ونه سپارلو او څه چه ورته معلوم شوی وو په هغه ئے عمل

ونکړو، پدے ټولو صورتونو کښې ده د انقياد شرط پوره نه کړل. الله پاک فرمائی: «وَأَيُّبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمُ وَأَسْلِمُوا لَهُ» الزم: ٥٤. ترجمه: اوگرځئ (په توبې کولو سره) رب خپل ته او تابع شی د حکمونو د هغه. الله پاک فرمائی: «فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا» النساء: ٦٥. ترجمه: پس داسه نه ده، قسم دے ستا په رب باندې نشي مؤمنان کیدے تر هغه چه فیصله وکړی په تا باندې په هغه معامله کښې چه پیدا شوی وی په مینځ ددوی کښې بیا نه مومی په زړونو خپلو کښې تنګسیا (خفګان) د هغه فیصله نه چه تا کړی وی، او منی به ستا فیصله په همیشہ منلو سره.

(ه) الصدق : ددے مقصد دادے چه یو بنده خپل ایمان کښې رشتینی وی، او خپله عقیده کښې رشتینی وی. الله پاک فرمائی: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ» التوبه: ١١٩. ترجمه: اے ایمان والو! یره کوی د الله نه او شی ملګری د رشتینی خلقو. وقال صلی الله علیه وسلم : «من شهد ان لا اله الا الله صادقاً بها دخل الجنة» [رواه احمد وصححه البانی] ترجمه: څوک چه د رشتینی زړه نه

گواہی وکری چه نشته حقدار د بندگی سیوا د الله پاک نه نو جنت ته به داخل شی. او که په ژبه کلمه د توحید وائی او په زړه کنبې ددے د معنی او مقصد نه انکار کوی، دا عمل ده لره نجات نشی ورکولے، بلکه دمنافقانو په ډله کنبې داخلیری. او د تصدیق منافی (ضد) کار دا دے چه یو انسان د هغه هدایت او وحی نه چه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ورباندے راغلے دے انکار وکړی، او یا د هغے د بعضے حصے نه انکار وکړی، ځکه چه الله پاک مونږ ته امر کړیدے په اطاعت او تصدیق د رسول الله صلی الله علیه وسلم باندے، ځکه چه د خپل اطاعت سره الله پاک د هغه اطاعت پیوسته کړی دے. الله پاک فرمائی: «قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ» (النور / ۵۹) ترجمه: ته اُوایه چه تابعداری د الله پاک وکړی او تابعداری د رسول الله صلی الله علیه وسلم وکړی.

(۶) الاخلاص: ددے مقصد دادے چه انسان خپل ټول نیک عملونه په خالص نیت باندے د هر قسمه شرک او د هغے د میلاوت نه پاک کړی، پدے طریقه چه ټولے خبرے او کارونه خاص د الله تعالی د مخ او د هغه د رضا طلب کولو

دپارہ کوی۔ ہیخ قسمہ میلاوٹ د ریاء (خان نبودنے) او د شہرت پہ کنبی نہ وی، او د دنیوی فائدو او ذاتی اغراضو او د خپل ښکاره او پټ خواہش پوره کولو نه پاک وی، او نه یو عمل د چا د محبت د وجے نه کوی، او نه د یو مذهب او ډلے د وجے نه چہ د الله پاک د دین نه لری وی، بلکه د دعوت او تبلیغ مقصد به د الله پاک رضا او د آخرت نجات وی چہ په زړه کنبی د یو انسان خیال رانشی چہ د هغه نه د شکر او د جزاء طلبکار وی. الله پاک فرمائی: «أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ» الزمر: ۳. ترجمه: خبر شی! خاص الله پاک لره دین (بلنه) خالص دے. الله پاک فرمائی: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ البینه: ۵. ترجمه: او نه دے حکم کړے شوے دوی ته مگر دپارہ ددے چہ بندگی دے کوی د الله پاک چہ خالص کونکے وی هغه لره بندگی. په بخاری او مسلم کنبی د عتبان بن مالک رضی الله عنه نه روایت دے چہ نبی کریم ﷺ فرمائی: فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجَهَ اللَّهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. ترجمه: پس یقیناً الله پاک په اور هغه څوک حرام کړیدے چہ لا اله الا الله د الله د رضا د لټولو دپارہ ووائی.

المحبة: یعنی ددے لوئی شان والا کلمے سره محبت کول. چه دا محبت شامل دے ددے کلمے معنی او مقصد ته، او هغه خه ته چه دا کلمه د هغه غوښتنه کوی، یعنی د الله پاک او د رسول الله ﷺ سره محبت وکړی او د دوی محبت په ټولو محبتونو باندې مخکښې وی. د محبت شرطونه او لوازم په مضبوطوالی سره ونیسی. د الله پاک محبت به پیوسته وی د هغه د اِجلال او تعظیم (لوئی) سره، او د یری او امید سره، او محبت به کوی د هغه خه سره چه د الله خوښ وی لکه د ځایونونه مکه مکرمه او مدینه منوره او عام مساجد او په وختونو کښې رمضان، او لس ورځې د ذی الحجه وغیره او په اشخاصو کښې انبیاء کرام، رسولان، ملائک علیهم السلام، صدیقین، شهداء او صالحین، او په افعالو کښې مونځ، زکاة، روژه او حج وغیره. په اقوالو کښې ذکر او تلاوت د قرآن کریم وغیره. او د الله پاک محبوب د خپل نفس په خواهشاتو او محبوباتو مخکښې کړی. او هغه خه بد وگنړی چه د الله پاک بدی شی، د الله پاک کفر، فسق او نافرمانی بدی شی. الله پاک فرمائی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى

الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ» [المائدة: ٤٠]. ترجمہ: اے ایمان والو! شوک
چہ مرتد شو ستاسو نہ ددین خپل نہ (پہ دوستانہ د کفرانو
سرہ) پس زردے چہ رابہ ولی اللہ پاک داسے قوم چہ مینہ بہ
کوی اللہ پاک د هغوی سرہ او هغوی بہ مینہ کوی د اللہ
پاک سرہ، نرم بہ وی پہ مؤمنانو باندے، او سخت بہ وی پہ
کفرانو باندے، جہاد بہ کوی پہ لارہ د اللہ کینې، او نہ بہ
یریری د ملامتیا د ملامت گرہ.

معنی د محمد رسول اللہ (ﷺ)

يعني ددے خہ معنی ده چہ محمد صلي الله عليه وسلم د اللہ
رسول دے ؟ د توحید د کلمے ددے جزء معنی دا ده چہ پہ
بنکاره او پتہ باندے محمد مصطفیٰ ﷺ د اللہ بندہ او ٲولو
انسانانو ته د اللہ پاک د طرفنه رالیرلے شوے رسول ومنلے
شی، او ددے پہ تقاضا باندے عمل وکړی شی ، په خہ
باندی چہ امر کوي هغه ومنلي شي، او د خہ چہ خبر ئے
ورکړیدے په هغے تصدیق وکړی شی او د خہ نه چہ منع
کړی ده د هغے نه منع کیږی او د اللہ پاک عبادت په هغه
طریقه کوی چہ رسول اللہ ﷺ بنودلی وی . د کلمه شهادت

دے حصے دوہ ارکان دی، (عبدہ ورسولہ) دا دواړه په حق د نبی کریم ﷺ کښې افراط او تفریط (کمه او زیاته) ختموی. نو نبی کریم ﷺ د الله پاک بنده او رسول دے، په دے دواړو عزتمندو صفاتو کښې د هر چا نه کامل دے. د عبد معنی ده، بنده عبادت کونکے، یعنی نبی کریم ﷺ بشر دے، نور انسانان چه د څه نه پیدا شويدي د هغه نه نبی کریم ﷺ هم پیدا شويده، کوم ضرورتونه چه د نورو انسانانو دی هغه د نبی کریم ﷺ هم دی، الله پاک فرمائی: «قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ». **الكهف: ١١**. ترجمه: ته اووايه! يقينا څه بنده یم ستاسو پشان (محتاج یم). او الله پاک فرمائی: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا» **الكهف: ١**. ترجمه: ټول صفتونه د الوهیت خاص دی الله پاک لره هغه ذات دے چه نازل کړے ئے دے په بنده خپل باندے کتاب، او نه ئے دے گرځوله ده لره هيڅ کړليچ. د رسول معنی داده: يعني ټولو انسانانو ته د دعوت الی الله دپاره رالېږلے شويده زیرے او يره ورکونکے دے. د رسول الله ﷺ دپاره ددے دوہ صفتونو (اقرار د عبدیت او اقرار د رسالت) گواهي ورکولو سره دا خبره لازمه ده چه د نبی کریم

ﷺ پہ بارہ کنبی بہ افراط او تفریط یعنی کمے او زیاتے نشی کولے، اگر چہ ددے امت بعض خلقو د نبی کریم ﷺ پہ شان مبارک کنبی ډیره غلو او زیاتے کپیدے تردے پورے چہ بعضو د عبدیت د مرتبے نہ د الوہیت مرتبے تہ رسولے دے۔ مددونه ترے غواړی سیوا د الله نہ او د هغه خیزونو غوښتنه ترے کوی چہ دهغه په ورکولو صرف الله پاک قادر دے لکه د حاجتونو پوره کول د غمونو او مصیبتونو لرے کول وغیرہ وغیرہ بعض نورو خلقو خو د هغه د رسالت نہ انکار کپیدے او کوتاهی ئے کپړے ده په تابعدری او د واجب حق د نبی کریم ﷺ کنبی چہ مخکنس کپړی ئے دی اقوال د ټولو انسانانو په اقوالو او حکمونو د رسول الله ﷺ باندے، او د نبی کریم ﷺ د سنتو مبارکو سره ئے جفا کپړے ده او مخ ئے ترے اړولے، او په هغه اقوالو باندے ئے اعتماد کپړے چہ د نبی کریم ﷺ د راوړلے شوی تعلیماتو نہ مخالف دی

د ایمان ارکان

ایمان د قول (وینا) عمل او عقیدے نوم دے چہ په نیکو اعمالو سره زیاتیری او په گناهونو او نافرمانی سره کمیږی.

ایمان د زہ او د ژبے وینا ده او د زړه او ژبے او د اندامونو عمل دے، یعنی د زړه وینا عقیده ساتل دی، تصدیق کول دی، او د ژبے وینا اقرار کول دی. د زړه عمل تسلیمیدل، اخلاص کول، یقین، محبت کول او د نیک کارونو ارادے لرل دی، او د اندامونو عمل حکمونه ادا کول دی، او د گناهونو نه منع کیدل دی. قرآن کریم او سنت نبوی پدے خبره گواهی کوی چه ایمان دپاره څه اصول دی چه هغه ایمان په الله پاک باندے، په ملائکو د هغه، په کتابونو د هغه، په رسولانو د هغه، په ورځ روستنئ باندے او په تقدیر د خیر او شر باندے ایمان لرل دی. الله پاک فرمائی: «أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ» [البقره: ۲۸۵]. ترجمه ایمان راوړیدے رسول ﷺ په هغه څه چه نازل کړے شویدے دی د ته د طرفه د رب دده نه، او مؤمنانو هم، هریو ایمان راوړے دے په الله پاک او په ملائکو د هغه او په کتابونو د هغه او په رسولانو د هغه، (وائی دوی) جدائی نه کوو مونږ. (په ایمان راوړلو کښې) په مینځ د هیچا کښې د رسولانو نه، او وائی

دوی واوریدلو مونبر او تابعداری کوو مونبر، غوارو بخنه ستا نه اے ربه حُمونبر او تاته دی درگرخیدل د تولو. او په حدیث د مسلم کنبې د عمر رضی اللہ عنہ نه نقل دی، جبریل علیہ السلام د نبی کریم ﷺ نه د ایمان په باره کنبې تپوس وکړو، نبی کریم ﷺ وفرمایي دی: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكِتَابِهِ، وَلِقَائِهِ، وَرُسُلِهِ، وَتُؤْمِنَ بِالْبَعْثِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ كُلِّهِ» (مسلم: ۸) ترجمه: ایمان دادے چه ته ایمان راوړے په الله باندے، او په ملائکود هغه، په کتابونو د هغه، او په ملاقات د الله تعالی باندے، او د هغه په رسولانو، او ایمان راوړے په دوباره راپورته کیدلو باندے، او ایمان راوړے په تول تقدیر باندے. دا د صحیح عقیدے شپږ اصول او بنیادي کارونه دی چه الله پاک په قرآن کریم کنبې بیان کړیدی او پدے عقیده باندے نبی کریم ﷺ رالیږلے شوے دے، دیته ارکان د ایمان ووئیلے شی.

اول: په الله پاک باندے ایمان لرل:

الله پاک باندے د ایمان راوړلو معنی داده چه الله پاک په خپل ربوبیت کنبې په الوهیت کنبې او په نومونو او صفتونو

کنبی ایکی یو وومنے شی . الله پاک باندے ایمان راوړلو
کنبی دا راتلونکی ټولے خبرے داخلے دي .

(۱) پدے خبره ایمان راوړل چه هغه حقیقی معبود دے، د
عبادت حقدار دے نه بل هیڅ څوک، ځکه چه هغه ټول
بندگان پیدا کړیدی او ورسره مهربانی کوی، رزق ورکوی، او
د ټولو په ښکاره او پټو حالاتو باندے خبر دے . تابعدارو ته
په غوره بدله او نافرمانو ته په سزا ورکولو باندے قدرت لری
د دے حقیقت دادے چه د عبادتونو ټول اقسام د الله پاک
دپاره یواځي کول چه صرف د هغه دپاره په عاجزی او مینے
او یرے سره وکړے شی سره د کمال محبت او ذلت نه د الله
پاک عظمت ته، د دے لوی مقصد د بیانولو دپاره د قرآن
کریم اکثره حصه نازله شویده. الله پاک فرمائی : «فَاعْبُدِ اللَّهَ
مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ» (۲) أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ » الزمر ۲-۳ . ترجمه:
پس بندگی کوه الله پاک لره خالص کړه هغه لره بندگی او
خبر شی خاص الله پاک لره دین (بندگی) خالص ده . او الله
تعالی فرمائی : «فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكَافِرُونَ» غافر ۱۴ . ترجمه: حاجتونه غواړئ د الله نه چه
خالص کونکے یئ هغه دپاره بلنه اگرچه بدگنری کافران .

بل حَایِ اللہ پاک فرمائی: «وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ»
 الاسراء: ۲۳۔ ترجمہ: او فیصلہ کریدہ ستا رب چہ بندگی مہ
 کوی مگر صرف ددغہ اللہ . دعبادت ڀیر زیات قسمونہ دی
 لکہ دعاء، یرہ، امید، توکل، مینہ، عاجزی، مدد غوبنتل، پناہی
 غوبنتل، فریاد کول، باران غوبنتل، ذبحہ کول، نذر او منختہ
 کول، ددے نہ علاوہ دعبادت ڀیر زیات شکلونہ دی چہ د
 غیر اللہ دپارہ کول ئے جائز ندی بلکہ د غیر اللہ دپارہ کول
 ئے شرک او کفر دے۔

د دعاء دلیل : اللہ پاک فرمائی: «وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ
 لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ
 دَاخِرِينَ» غافر: ۶۰۔ ترجمہ: او وئیل دی رب ستاسو حاجتونہ
 غوارئ زما نہ زہ بہ ستاسو دعا قبلوم، یقیناً ہغہ کسان چہ
 لوئی کوی ددعاء زما نہ زردے چہ داخل بہ شی جہنم تہ چہ
 ذلیلان بہ وی۔ پہ حدیث د نعمان بن بشیر رضی اللہ عنہ
 کنبی راغلی دی، ہغہ د نبی کریم ﷺ نہ روایت کوی: «
 الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ» . (رواہ الترمذی: ۲۹۶۹) ترجمہ: دعاء عین
 عبادت دی۔

د خوف (یرے) دلیل : اللہ پاک فرمائی : «فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» آل عمران: ۱۷۵۔ ترجمہ: پس مہ یریرئی د هغوی نه او اویریرئی زمانه که یی تاسو مؤمنان۔ دلیل د رجاء (امید) : اللہ پاک فرمائی : «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا» الکہف: ۱۱۰۔ ترجمہ: شوک چه امید لری د ملاقات درب خیل نو عمل دے وکری د سنت برابر او شریک دی نه جوړوی په بندگی د رب خیل کبھی هیچا لره۔

دلیل د توکل (خان سپارل) : اللہ پاک فرمائی : «وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ» المائدة : ۲۳۔ ترجمہ: او خاص په الله پاک باندے توکل کوئی که تاسوئی مؤمنان . او بل خائی الله پاک فرمائی : «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ»۔ الطلاق : ۳۔ ترجمہ: چا چه خان وسپارلو په الله پاک باندے نو الله پاک به ورله پوره شی ۔ دلیل د رغبت، رهبت، او خشوع (یعنی د مینے، یرے او عاجزی) : اللہ پاک فرمائی : «إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ» الانبیاء: ۹۰۔ ترجمہ: یقیناً دوی (انبیاء علیهم السلام) به کوشش کولو

پہ تولو نیکو کارونو کنبی، او حاجتونه ئے غوبنتل زمونر نہ،
پہ مینہ او پہ یرہ سرہ، او وو دوی مونر تہ عاجزی کونکے۔

دلیل د خشیت: یرہ: اللہ پاک فرمائی: «فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي»
البقرة: ۱۵۔ ترجمہ: پس مہ یریرئی د دوی نہ او حُما نہ
اُویریرئی۔

د انابت دلیل: واپس کیدل: اللہ پاک فرمائی: «وَأَنِيبُوا إِلَى
رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ» الزمر: ۵۴۔ ترجمہ: او وگرئی (پہ توبہ کولو
سرہ) رب خپل تہ او تابع شئی د حکمونو د هغه۔

د استعانت (مدد غوبنتلو) دلیل: اللہ پاک فرمائی: «إِيَّاكَ
نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ» الفاتحه: ۵۔ ترجمہ: خاص تا لره بندگی
کوو مونر او خاص ستانہ امداد غوارو۔ او نبی کریم ﷺ
فرمائی: (اذا استعنت فاستعن بالله) الترمذی: ۴۵۱۔ ترجمہ:
کلہ چہ تہ مدد غوارے نو مدد غوارہ د اللہ نہ۔ د استعاذے
(پناہی غوبنتلو) دلیل: اللہ پاک فرمائی: «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ
النَّاسِ» (الناس: ۱) ترجمہ: تہ اُووایہ! پناہی غوارم پہ رب د
انسانانو باندے۔ د استغاثے (فریاد کولو) دلیل: اللہ پاک
فرمائی: «إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ» الانفال: ۹۔ ترجمہ

کوم وخت چہ فریاد کولو تاسو خپل رب ته پس قبوله ئے
کړه دعاء ستاسو.

دلیل د ذبحې: الله پاک فرمائی: «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۱۶۲) لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ» الانعام: ۱۶۳. ترجمه: اووايه! يقينا مونځ ځما او قرباني (مالی عبادت) ځما او ژوند ځما او مرگ ځما خاص الله پاک لره دی چہ رب د ټول مخلوقاتو دے، نشته هېڅ برخه والا د هغه سره، او په دے سره حکم کړے شویدے ما ته او څه اول د تابعداري کونکو نه يم.

د سنتو نه دلیل: نبی کریم ﷺ فرمایلی دی: «لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ» مسلم: ۱۶۳. ترجمه: لعنت کړے الله تعالی په هغه چا چہ د غیر الله په نوم باندے ذبح کوی. د نذر دلیل: دا وینا د الله پاک ده: «يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا» (الانسان: ۷) ترجمه: پوره کوی دوی منخته او ویره کوي د هغه ورځے نه چہ د هغه سختي خوره وره ده. تردے پورے چہ عام عادتونه کله چہ مقصد پکښې ځان د الله پاک د اطاعت دپاره قوی کول وی دغه عادت هم عبادت

وگرخی لکه خوب، خوراک، خنباک، رزق پیدا کول، نکاح کول وغیرہ چه مؤمن ته په صحیح نیت باندے حاصلیری.

(۲) الله پاک باندے ایمان راوړلو کښې یوه حصه داده چه په تمامو فرائضو او واجباتو او د اسلام پنځه ظاهری ارکانو باندے ایمان راوړلے شی چه هغه گواهی د توحید او د رسالت ده، د مونځ پابندی، زکات ورکول، د رمضان روژه نیول، او د بیت الله حج کول دی، خوک چه د سفر کولو وس لری. ددے نه علاوه نور احکام او فرائض چه شریعت مطهره بیان کړیدی هغه منل دي.

(۳) په ایمان بالله کښې دا خبره هم داخله ده چه ایمان ولری پدی خبره چه الله پاک د ټول عالم پیدا کونکے دے او د ټول مخلوق تربیت کونکے دے او په ټول عالم کښې په خپل قدرت او علم سره تصرف کونکے دے، د دنیا او د آخرت مالک دے، د ټولو مخلوقاتو پروردگار دے، بل خالق نشته د هغه نه علاوه، هغه رسولان او کتابونه رالیږلی دی د بندگانو د اصلاح او د دنیا او د آخرت د نجات دپاره، په دے ټولو کارونو کښې الله پاک سره هیڅ خوک شریک نشته دے.

اللہ پاک فرمائی: «اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ»
الزمر: ۶۲. ترجمہ: اللہ پاک پیدا کونکے د ہر خیز دی او ہغہ
پہ ہر خیز ذمہ واردی

(۴) د ایمان باللہ یوہ حصہ داہم دہ چہ د اللہ پاک پہ خائستہ
نومونو او د لوئی پہ صفتونو باندے ایمان راوړلے شی ہغہ
چہ قرآن کریم ذکر کړیدی او یا د رسول امین ﷺ نہ پہ
صحیح احادیثو کنبې نقل دی بغیر د تحریف (بدلون) نہ،
بغیر د تعطیل (انکار کولو) نہ، بغیر د تکیف (شکل
بیانولو) نہ، او بغیر د تمثیل (مثال بیانولو) نہ او ایمان راوړل
پہ ہغہ معناگانو چہ دا نومونہ ورباندے دلیل وی ځکه
چہ دا اوصاف د اللہ پاک دی چہ د اللہ پاک صفت پرے پہ
صحیح طریقہ کیرې چہ د ہغہ د شان سرہ څنگہ لائق وی،
لکه څنگہ چہ اللہ پاک فرمائی: «لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ» الشوری: ۱۱. ترجمہ: نشتہ د ہغہ پشان ہیڅ
خیز او ہغہ ہرڅہ اوری، ہرڅہ وینی.

دویم : د اللہ پاک پہ ملائکو باندے ایمان لرل دی :

پہ ملائکو باندے د ایمان راوړلو دوه صورتونه دی، اجمالی او تفصیلی ایمان، اجمالی ایمان : مونږ ایمان لرو پدے خبره چه الله پاک دپاره ملائک شته، الله پاک پیدا کړې دے، او فطرت کنبې ئے ورله اطاعت اچولے دے، ډیر قسمونه لری، بعض ملائکو د الله پاک عرش اوچت کړیدے، بعض د جنت او جهنم خوکیداران دی، بعض ملائک د بندگانو د اعمالو حفاظت کوی.

تفصیلی ایمان : د کومو ملائکو چه الله پاک او د هغه رسول ﷺ نومونه ذکر کړیدی، په هغه ایمان لرل لکه جبرائیل، میکائیل، اسرافیل او د جهنم خوکیدار مالک علیهم السلام وغیره. ملائک الله پاک د نوره نه پیدا کړی، په حدیث د عائشه رضی الله عنها کنبې راغلی دی : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : «خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُمْ» مسلم ۲۹۹۶. ترجمه: نبی کریم ﷺ فرمایلی دی : ملائک د نوره نه پیدا شویدی، د پیریانو پلار جان د اور د لمبے نه پیدا

شویدے، او آدم علیہ السلام د هغه څه نه پیدا شویدے چه
تاسوته بیان شوی دی. (یعنی خاورے نه).

دریم : د الله په آسمانی کتابونو ایمان لرل:

آسمانی کتابونو باندې اجمالی ایمان پدې طریقه واجب دے،
چه الله پاک په خپلو رسولانو او پیغمبرانو باندې کتابونه
نازل کړیدی چه بندگانو ته حق واضحه شی، او حق طرفته
ورله بلنه ورکړی. د تفصیلی ایمان صورت دا دے چه د کومو
کتابونو نومونه چه ذکر شویدی هغه د نومونو سره ووملے
شی، لکه زبور، تورات، انجیل، او قرآن کریم. قرآن کریم
آخری کتاب دے، د نورو کتابونو محافظ او تصدیق کونکے
دے، ددے تابعداري کول، او ددے فیصله منل په ټول امت
باندې لازم او فرض دي، سره د هغه احادیثونه چه صحیح
ثابت شی، د هغے منل هم لازم دی. ځکه چه الله پاک محمد
رسول الله ﷺ انسانانو او پیریانو ته رسول رالیرلے دے او په
هغه باندې ئے قرآن کریم نازل کړیدے چه د خلقو مینځ
کښې پرې فیصله وکړی، او قرآن کریم د باطني مرضونو
علاج گرځولے شویدے، د هر څیز وضاحت کونکے او د
هدایت ذریعه گرځولے شوے ده، الله پاک فرمائی: «وَهَذَا

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ» الانعام: ۱۵۵۔ ترجمہ: او دا کتاب نازل کریدے مونبر برکت والا دے، پس تابعداری وکریں دده او یرہ کوئی دے دپارہ چہ رحم دربانده وکریں شی۔ اللہ پاک فرمائی: «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ» الانعام: ۸۹۔ ترجمہ: او نازل کرے دی مونبر پہ تا باندے دا کتاب وضاحت کوونکے دھرے ضروری خبرے او ہدایت دے او رحمت دے، او زیرے دے د مسلمانانو دپارہ۔

خلورم : د اللہ پہ رسولانو ایمان :

رسولانو باندے ہم اجمالی او تفصیلی ایمان واجب دے، نو زمونبرہ ایمان دے چہ اللہ پاک خپلو بندگانو تہ رسولان رالیرلی دی، زیری ورکونکے، یرہ ورکونکے او د حق دعوت ورکونکے۔ اللہ پاک فرمائی: «وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ...» النحل: ۳۶۔ ترجمہ: یقینا رالیرلے دے مونبر پہ ہر امت کنبی رسول (پہ دے خبرہ) چہ بندگی خاص کریں د اللہ پاک دپارہ، او خان وساتئ د (بندگی) د غیر اللہ (طاغوت) نہ۔ پس چا چہ د رسولانو خبرہ وومنلہ ہغہ کامیاب شو پہ نیک بختی او

سلامتیا سره، او چا چه خبره ونه منله، د هغه انجام ناکامی او خپیمانتیا شوله. زمونږه ایمان دے چه د رسولانو دعوت یو دے چه هغه توحید او یواځی د الله پاک بندگۍ ته دعوت دے اگرکه په احکامو او شریعتونو کښې مختلف وو. او زمونږه ایمان دے چه بعض انبیاء کرام علیهم السلام الله پاک غوره کړیدی په بعضو نورو باندے، او په ټولو رسولانو کښې افضل او خاتم د رسولانو زمونږه نبی کریم محمد صلی الله علیه وسلم دے، لکه څرنګه چه الله پاک فرمائی: «وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَىٰ بَعْضٍ» الاسراء: ۵۵. ترجمه: اویقینا غوره والے ورکړیدے مونږ بعضو پیغمبرانو ته په بعضو نورو باندے. الله پاک فرمائی: «مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ» الاحزاب: ۴۰. ترجمه: نه دے محمد ﷺ پلار د هیچا د نارینو ستاسو نه لیکن رسول د الله پاک دے او د پیغمبرانو نه آخری دے. او تفصیلی ایمان لرو په هغه پیغمبرانو چه د هغوی نومونه الله پاک او د هغه رسول ﷺ بیان کړی وی لکه نوح، هود، صالح، ابراهیم علیهم وعلى نبینا افضل الصلوة وأزکی التسليم.

پنځم: په آخرت باندے ایمان :

آخرت باندے ایمان کنبیٰ هر هغه څه داخل دی چه الله پاک او رسول ﷺ ئے خبر ورکړے وی چه د مرگ نه پس به راځی لکه د قبر فتنه او عذاب، او نعمتونه، او هغه چه د قیامت په ورځ باندے به کوم حالات او یرے او سختیانے او تکلیفونه واقع کیږی، پل صراط، د عملونو تول، او حساب کتاب، او د عملونو بدله او خلقو کنبیٰ د هغوي عملنامه خوریدل چه څوک به عمل نامه په بني لاس او څوک به ئے د شا طرفنه په چپ لاس اخلی، او دارنگه په آخرت باندے ایمان کنبیٰ په حوض کوثر باندے ایمان هم داخل دے چه زمونږ د نبی کریم ﷺ به د هغے ساقی وی، او د هر نبی کریم دپاره خپل خپل حوض شته لکه څنگه چه حدیث کنبیٰ راغلی دی، او ایمان لرل په جنت او جهنم باندے، او د مؤمنانو د خپل رب لیدل او خبرے کول د هغه سره، او هر هغه څه چه قرآن کریم او صحیح احادیثو کنبیٰ ذکر شوي وی، په هغے ټولو ایمان راوړل لازم دی، او د هغے تصدیق په هغه طریقه چه الله تعالیٰ او رسول الله ﷺ بیان کړی وی.

شپریم : پہ قضاء او تقدیر باندے ایمان راوړل :

تقدیر باندے ایمان خلور خبرو ته شامل دے.

(۱) خه چه شوی دی او خه چه کیږی پدے ټولو الله پاک پوهیږی، او د خپلو بندګانو په ټولو احوالو باندے، د هغوی په رزق، د هغوی په عمر، او ټولو اعمالو باندے پوهیږی، چه پدے کښې یو معمولي خیز هم په الله پاک باندے پټ نشته. الله پاک فرمائی: ﴿إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾ التوبة: ۱۱۵. ترجمه: یقینا الله پاک په هر خه باندے پوهه دے. (۲) الله پاک چه خه فیصله کړے ده او چه کوم تقدیر ئے مقرر کړیدے هغه ټول ئے لیکلی دی الله پاک فرمائی: ﴿وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ﴾ یس ۱۲. ترجمه: او هر خه مونږ راگیر کړے دے په کتاب ښکاره کښې. (۳) پدے خبره ایمان راوړل چه الله پاک خه خوښه او خه اراده وکړی هغه به کیږی، چه خه وغواړی هغه کیږی او خه چه ونه غواړی هغه نه کیږی، الله پاک فرمائی: ﴿كَذَلِكَ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ﴾ آل عمران: ۴۰. ترجمه: دغه رنګه الله پاک کوی خه چه وغواړی.

(۴) اللہ پاک مقدور شوی خیزونہ مخکنبی د موجود کیدونہ پیدا کرے دے لکہ خنکہ چہ اللہ پاک فرمائی: «وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ» الصافات: ۹۶ ترجمہ: او اللہ پاک پیدا کری یئ تاسو او ستاسو عملونہ.

شرک او د هغه اقسام

شرک: شرک دیتہ وائی چہ یو بندہ د اللہ پاک سرہ پہ ربوبیت یا ألوهیت یا د هغه په نومونو او صفتونو کنبی حصہ دار جوړ کړی.

د شرک دوه قسمونه دی: (۱) شرک اکبر (لوي شرک) (۲) شرک اصغر (وړوکه شرک)

شرک اکبر: ددے مقصد دادے چہ د اللہ تعالی د بندگی خہ حصہ د غیر اللہ دپاره وکړی، دا قسم شرک کونکے که بغیر د توبے نه مړ شو همیشه دپاره به جهنم کنبی وی، او دغه رنگه ټول اعمال به ئے برباد وی. اللہ پاک فرمائی: «وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» الانعام: ۸۸. ترجمہ: او که بالفرض شرک کرے وے دوی (انبیاء علیهم السلام) خامخا برباد شوی به وؤ د دوی نه هغه عملونه چہ دوی کول. د

خالصے توبے نہ بغیر اللہ پاک شرک اکبر نہ معاف کوی.
 اللہ پاک فرمائی: «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا».
 النساء: ۴۸. ترجمہ: یقیناً اللہ پاک نہ بخي دا چه شرک اوکړے
 شي د هغه سره، او بخي هغه گناهونه چه خکته وی ددے نه،
 چا لره چه وغوړی، او چا چه شرک وکړو د اللہ پاک سره، نو
 یقیناً ده جوړه کړه گناه لویه. د شرک اکبر بعض صورتونه دا
 دي: د غیر اللہ نه دعا غوښتل، د غیر اللہ په نوم نذر کول. د
 غیر اللہ دپاره ذبحه کول، او یا د اللہ پاک سره شریک جوړ کړی،
 او داسه محبت ورسره کوی لکه څنگه چه د اللہ پاک د محبت
 حق دے. اللہ پاک فرمائی: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
 أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ». البقرة ۱۶۵. ترجمه: او بعض دخلقو
 نه هغه دی چه نیسي سیوا د اللہ تعالیٰ نه شریکان، مینه
 کوی د هغوی سره پشان د مینه د دوی د اللہ تعالیٰ سره.

(۲) شرک اصغر:

هغه عمل چه قرآن او سنت کښې ورته شرک وئیلے شوے
 دے لیکن شرک اکبر ته نوی رسیدلے هغے ته شرک اصغر
 وائی. دا قسم شرک انسان د ملت اسلامیه نه نه وباسی،

لیکن پہ توحید کنبی نقصان راوی لکه پہ نیک عمل کنبی معمولی ریاء (حٰن نبودنه) او یا هر هغه عمل چه ذریعه د شرک اکبر وی اگر که شرک اکبر نوی لکه د قبر په خوا کی د الله دپاره مونځ کول، او یا د غیر الله په نوم قسم خوړل اگرچه د هغه نه عقیده د نفع او نقصان ونه لری، او داسه وئیل چه الله پاک خه وغواړی او دا فلانکے سړی خه وغواړی هغه کیږی، یا داسه وینا کول: که الله او ته نه وے نو داسه داسه به شوي وے. یا داسه وئیل: په تا به شي او په الله به شي، او ددے پشان نور اعمال او اقوال. نبی کریم ﷺ فرمائی دی: «إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشِّرْكَ الْأَصْغَرُ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا الشِّرْكَ الْأَصْغَرُ؟ قَالَ: الرِّيَاءُ». (رواه احمد والطبرانی الکبیر واسناده جید)، ترجمه: تاسو باندے ډیر زیات زه د ورکوټی شرک نه یریزم. تپوس وشو نو وے فرمائی: ریاء (حٰن نبودنه) ده. نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائی: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ» رواه ابو داؤد (۲۸۲۹). ترجمه: چا چه د غیر الله په نوم قسم وخوړلو یقینا هغه شرک وکړو. د شرک اصغر پدے قسم کنبی دا اعمال هم داخل دی: تعویذونه او کنجکی زورپندول، تارونه او کړی د مرضونو

او مصیبتونو د دفع کولو دپاره اچول، لیکن کچرتہ دا عقیدہ وساتی چه دا فائدہ او ضرر رسوی، او صرف د اسبابو پہ درجه کنبی ئے نه کنړي نو بیا دا په شرک اکبر کنبی داخل دی.

د فرقه ناجیه (نجات موندونکے دلے) د عقائدو خلاصه

د فرقه ناجیه عقیده یقینا هغه ده کومه عقیده چه د اهل السنة والجماعة ده، هغه داده چه یو رشتینی مؤمن به ددے خبرے گواهی کوی چه الله پاک رب دے، حقیقی معبود دے، د کمال په ټولو صفتونو کنبی ایکی یو دے. مؤمن بنده د یو ذات عبادت کوی. او د هغه دپاره خالص او مخلص وی، او پدے خبره پوهیږی چه صرف الله پاک خالق دے، جدا جدا پیدا کونکے دے، شکل ورکونکے دے، رزق ورکونکے دے، عطیه ورکونکے، منع کونکے دے، د ټول نظام چلونکے دے. الله پاک حقیقی معبود دے، د هرڅه نه اول دے، مخکښی ترے هیڅ نه وو او د هرڅه نه آخری دے روستو ترے هیڅ نشته دے. او ښکاره دے داسے چه پورته ترے څه نشته، او باطن دے داسے چه ښکته ترے څه نشته دے. هغه اعلی او اوجت دے په هر معنی او اعتبار

سرہ، د هغه ذات اُوچت دے، د هغه مقام اُوچت دے، د هغه غلبه او طاقت د هر خه دپاسه دے. د الله عز وجل ذات په عرش باندے مُستوی (برابر) دے، په داسے استواء سره څرنګه چه د هغه د ذات او د عظمت سره مناسب وی. او الله تعالی سره د اُوچتوالی د هغه نه هغه په ښکاره او پتو څیزونو باندے عالم دے، او په آسمانی مخلوقاتو او د زمکے په مخلوق هم خبر دے، د خپلو بندګانو سره دے د علم په اعتبار سره، یعنی د هغوی په ټولو احوالو باندی پوهیږی. هغه نزد دے، او دعا قبلونکے دے. د ټول مخلوق نه بے نیاز دے، ټول مخلوق په خپلو ضرورتونو کښې هر وخت هغه ته محتاجه دی، یوه لحظه هم د الله نه نشی بے نیازه کیدلے، هغه شفقت کونکے او رحم کونکے دے. په بندګانو باندے هیڅ یو دینی یا دنیوی نعمت نشته مګر د الله د طرفنه دی هغه نعمتونه ورکونکے او عذابونه دفع کونکے دے. الله پاک د خپل رحمت د وجے نه د شپے په آخری حصه کښې راکوزیږی او اعلان کوی: «مَنْ ذَا الَّذِي يَدْعُونِي فَاَسْتَجِيبُ لَهُ، مَنْ ذَا الَّذِي يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ، مَنْ ذَا الَّذِي يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ فَلَا يَزَالُ كَذَلِكَ حَتَّى يُضَيَّءَ الْفَجْرُ»، صحیح مسلم. ترجمه: څوک

دے چہ زما نہ سوال وکری چہ زہ ئے ورلہ ورکرم. خوک دے
 چہ زما نہ بخنہ وغواری چہ زہ ورته بخنہ وکرم، دا سلسلہ د
 صبا راختو پورے جاری وی. اللہ پاک حکیم ذات دے، پہ
 احکامو د شریعت او پہ تقدیر کنبی د اللہ پاک لوئی حکمتونه
 بنکارہ کیری، اللہ پاک ہیخ مخلوق عبث ندے پیدا کرے او
 نہ ئے یو شریعت د شریعتونو نہ نازل کریدے مگر هغه
 کنبی به د انسانانو مصلحت اوفائدے وی، او یا پکنبی د
 فساد د ختمول وی. هغه ذات بیا بیا توبہ قبلونکے، عفوہ
 کونکے او بخنہ کونکے دے، د خپلو بندگانو توبہ قبلوی،
 توبہ ویستونکو، بخنہ غوښتونکو او انابت کونکو ته اللہ
 پاک ټول لوئی او واره گناهونه معاف کوی. هغه قدردان ذات
 دے، لږ عمل قبلوی، او په هغه ډیر اجر ورکوی، او د خپل
 فضل نه شکر گزارو ته ډیر څه ورکوی. شتینی مؤمن اللہ
 پاک په هغه صفتونو سره یادوی چہ کوم صفتونه اللہ پاک د
 خپل ځان دپاره ذکر کرے دے، او یا رسول اللہ ﷺ د اللہ
 پاک دپاره ذکر کړی وی، که هغه صفات ذاتی وی او که
 صفات فعلی وی، لکه کامل ژوند، کامل اوریدل او لیدل،
 کامل قدرت او عظمت، لوئی، جلال، جمال، او کمال او کامل

حمد او ثناء۔ قرآن کریم او صحیح احادیثو کنبی چہ خہ
راغلی وی پہ هغه به مؤمن عقیده ساتی لکه ایمان والا به په
جنت کنبی الله پاک لره په سترگو باندے وینی، د الله پاک
دیدار او د هغه رضا باندے کامیابیدل د جنت عظیم ترین
نعمتونه او خوندونه دی. او دا عقیده به هم لری چہ خوک د
ایمان او د توحید نه بغیر وفات شی، هغه به جهنم کنبی
همیشه دپاره وی، مؤمنان چہ کبائرو (لویو گناھونو) لره
کونکي وی، بے د توبے نه وفات شی اگر که جهنم ته داخل
شی بیا به هم همیشه پکنبی نه وی، بلکه د چا په زړه
کنبی چہ د اوری (رائی) د دانے په اندازه ایمان وی په جهنم
کنبی به همیشه دپاره نه پاتے کیږی (د سزا پوره کیدو نه
پس) به د جهنم نه راوخی. ایمان د زړه عقائدو، اقوالو او
اعمالو ته شامل دے، او د اندامونو اعمال د ژبے اقوالو ته
هم شامل دی، چا چہ دا ذمه واریانے پوره طریقے سره ادا
کړے هغه رشتینی مؤمن دے، او حقدار د اجر او ثواب
دے، د عذاب نه به محفوظ وی، او چا چہ کوتاهی وکړه
د دے په اندازه به د هغه ایمان کمزورے وی. د دے وجه نه
دا قاعده ده چہ په طاعت او د خیر په کارونو سره ایمان

زیاتیری، او پہ فساد او گناہونو سرہ ایمان کمیبری . مؤمن
بندہ ددے گواہی ورکوی چہ محمد ﷺ دالله پاک بندہ او
رسول دے . الله رالیبرلے دے پہ ہدایت او حق دین باندے،
ددے دپارہ چہ اسلام پہ تولو دینونو باندے غالب کری، او
پہ ایمان والو باندے د هغوي د خانونو نہ ہم ډیر مهربانہ
دے، د انبیاء کرامو علیہم السلام سلسلے لره ختمونکے
دے، انسانانو او پیریانو ته زیرے او یرہ ورکونکے رالیبرلے
شویدے، د الله په حکم باندے ددین داعی دے، د بلے
ډیوے پشان روښانه دے، ددنیا او د دین د اصلاح دپارہ الله
رالیبرلے دے چہ خلق د یو الله (چہ شریک ورسره نشته
دے) عبادت وکری، او د الله پاک بندگی ته خپل ځان د الله
پہ رزق باندے مضبوط کری . او مؤمن پدے خبره هم
پوهیبری چہ زمونږ نبی کریم ﷺ د تول مخلوق نه ډیر علم
والا دے، د تولو نه ډیر رشتینی دے او د تولونه ډیر خیرخواه
دے، او ډیر واضحه بیان والا دے، د مؤمن په زړه کښې د
خپل نبی کریم ﷺ دپارہ تعظیم او محبت وی، او د خپل نبی
کریم ﷺ محبت د تولے دنیا په محبتونو باندے مخکښې وی،
په اصولو او فروعو کښې دخپل نبی کریم ﷺ پسه روان وی،

د خپل نبی کریم ﷺ وینا او عمل د هر چا په وینا او عمل باندې مخکښې کوی. او دا عقیده ساتی چه الله پاک په خپل حبیب کښې ټول فضائل، خصوصیتونه او کمالات راجمع کړې دے چه بل چا کی ئې ندی پیدا کړی ددے وجې نه هغه د مرتبې او مقام په لحاظ سره د ټول مخلوق نه اوجت دے، او لوی جاه او جلال والا دے، په هر صفت کښې کامل دے، هیڅ خیر نشته مگر خپل امت ته ئې ښودلې دے، او هیڅ شر نشته مگر خپل امت ته د هغې نه ویرولې دے. مؤمن بنده د الله د طرفه په هر نازل شوی کتاب او په هر رالیرلې شوی رسول باندې ایمان لری، که د هغوی د نومونو علم ورته وی او که نه، د رسولانو په مینځ کښې فرق نکوی په ایمان کښې چه د هغوی دعوت یو وو، صرف د الله پاک چه شریک ورسره نشته د هغه بندگي ته رابلل کول. مؤمن بنده په تقدیر باندې پوره ایمان لری، او پدې خبره هم پوهیږی چه الله پاک د خپل بنده په هر عمل خبر دے، د هغه قلم لیکلی دی، د الله پاک مشیت او اراده پکښې جاری شویده، د الله پاک د حکمت عین مطابق دی، الله پاک خپل بنده له قدرت او اراده ورکړیده، خپل اختیار

باندے خبرے کوی، خپل اختیار باندے هر کار کوی، الله پاک نه دی مجبوره کړی، بلکه الله تعالی خود مختاره پیدا کړیدی. خاصکر ایمان والو ته الله پاک د خپل عدل او انصاف مطابق د ایمان محبت ورکړیدے، او د مؤمنانو په زړونو کښې ئے ایمان ډولی کړیدے، او کفر، گناه او نافرمانی ئے ورته بده ښکاره کړیده. د دین د بنیادی اصولو نه دا هم ده، چه مؤمن سرے د الله پاک دپاره خیر خواه وی، او د هغه د کتاب، د هغه د رسول، د مؤمنانو د امامانو (علماؤ او امیرانو)، او د عامو مؤمنانو دپاره خیرخواهی او همدردی کوی. د نیکو اعمالو حکم او د بدو اعمالو نه منع به کوی، خومره چه شریعت ئے تقاضا کوی. د خپل مور او پلار خدمت به کوی، د خپلو خپلوانو سره به ښه تعلق ساتی، اود گاونډیانو حقونه به ادا کوی، د عامو مخلوقاتو سره به احسان کوی، خائسته او عمدہ اخلاقو ته به خلق رابی، او د بدو او ناکاره اخلاقو نه به خلق منع کوی. مؤمن به ددے خبرے عقیده ساتی چه د ټولو نه کامل ایمان د هغه چا وی د چا چه خومره اعمال نیک وی او اخلاق ئے مزیدار وی، د ټولو خلقو نه زیات رشتینی وی، هرے نیکۍ او د خیر او فضیلت

کارته زیات مخکنی کیری او د هرے بد عملی نه زیات
 رواندے کیری. مؤمن پدے خبره بنه پوهیری چه د الله په
 لار کنې جهاد به تر قیامت پورے جاری وی، او جهاد د
 اوجت کوب (اوبن په شا اوچتے حصے) پشان مرتبه لری،
 په اسلام کنې جهاد که په علم وی او که په دلیل وی، او که
 په اسلحه سره وی، په هر مسلمان باندے فرض دے، د خپل
 استطاعت (وس) مطابق به د خپل دین نه دفاع کوی، د
 جهاد امیر که نیک وی او که گنهگار وی چه شرطونه د
 امارت پکنې موجود وی د هغه په ملگرتیا کنې به جهاد
 کیدلے شي. د اسلام په بنیادی اصولو کنې دا هم داخل دی
 چه د مسلمانانو د اتفاق او اتحاد دپاره پوره کوشش وکړے
 شی، د دوی د زړونو د جوړښ دپاره په خلوص باندے
 کوششونه وکړے شی. د مسلمانانو خپل مینځ کنې د ډله
 بازي دښمنی او د نفرت نه پرهیز وکړے شي، او ددے
 مقاصدو د حاصلولو دپاره دے هر قسمه وسیله استعمال
 کړے شی، او دغه رنگه د الله پاک مخلوق ته دے هیڅ قسم
 تکلیف ورنکړے شی، نه د هغوی په مال کنې، نه د
 هغوی په ژوند کنې، نه د هغوی په عزت کنې بلکه په

تولو حقونو کنبی ورسره خیر خواہی وکړے شی، د کافر او مسلمان دواړو سره دے د عدل او انصاف معامله وکړے شی. د هر مسلمان دا ایمان دے چه په تولو امتونو کنبی د محمد ﷺ امت افضل او غوره دے، او بیا دوی کنبی صحابه کرام رضي الله عنهم غوره دی، خاصکر عشره مبشره (هغه لس صحابه کرام چه د جنت زیرے ورته په دنیا کنبی په یو مجلس کنبی ورکړے شوے وو) او بیا هغه صحابه کرام چه بدرته حاضر شوی وو، بیا بیعت رضوان والا (یعنی صلح حدیبیه ته حاضر شوی خلق) او د مهاجرینو او انصارو صحابه کرامو رضوان الله علیهم اجمعین نه مخکښی اسلام راوړونکی. مؤمنان د تولو صحابه کرامو سره خالص د الله پاک دپاره محبت کوی، د هغوی خائسته صفات بیانوی، او هغوی طرفته منسوب شوی غلطو خبرو نه چپ پاتے کیږی. او د الله پاک د رضا په خاطر د تولو علماو او د عدل او انصاف کونکو حکمرانانو او د هر هغه چا چه په دین کی ئے اوجتے مرتبے وي، او په مسلمانانو باندے ئے قسماقسم احسانات وي، د دین خدمت ئے کړے وی، او یا د عامو مسلمانانو خدمت ئے کړی وی ددے تولو

احترام ساتی . او د الله پاک نہ دعاء کوی چہ دا قول مسلمانان
 الله پاک پہ دین کنبی د شک نہ وساتی او پہ عقیدہ کنبی ئے
 د شرک نہ اُوساتی، او الله پاک مسلمانان خپل مینخ کنبی د
 دلہ بازی نہ اُوساتی، او پہ ایمان کنبی ئے د منافقت نہ
 اُوساتی، او د هر قسم غلطو اخلاقو نہ دے الله پاک محفوظ
 اُوساتی او تر مرگہ پورے دے دوی الله پاک د خپل نبی کریم
 ﷺ پہ دین مضبوط پاتے کړی . دا یو خو خبرے وے چہ حق
 پرستہ دلہ پدے ایمان راوړی او نور خلقتو ته ددے دعوت
 کوی . ابو احمد عماد الدین

وبالله تعالی التوفیق

فہرست د عقیدے بنیادی خبرے

3	د توحید پیژندنہ او د توحید قسمونہ
3	توحید: ① ربوبیت ② الوہیت ③ اسماء لصفات
9	د اسماء حسنی مثالونہ
9	د اللہ پاک د بعض صفاتو مثالونہ
11	د کلمہ توحید لا الہ اللہ معنی
12	د توحید د کلمی ارکان
13	د کلمہ توحید لا الہ اللہ فضیلت
15	د کلمہ توحید لا الہ الا اللہ شرطونہ
23	معنی د محمد رسول اللہ ﷺ
25	د ایمان ارکان
35	د اللہ پاک پہ ملائکو باندے ایمان
36	د اللہ پاک پہ اسمانی کتابونو ایمان لرل
37	د اللہ پاک پہ رسولانو ایمان
38	پہ آخرت باندے ایمان
40	پہ قضاء او تقدیر باندے ایمان راورل
41	شرک او دھنی اقسام
44	د فرقہ ناجیہ (نجات موندونکے دِلے) د عقائد

هذا الكتاب منشور في

شبكة الألوكة
www.alukah.net